

vegyes házasságokban élő keresztények, akik nem hajlandók elválni hitvesüktől, gyakorlatilag a zsidóellenes rendelkezések hatálya alá esnek.¹²⁶

A háború utolsó néhány hónapjában, amikor Magyarország felszabadított részében az élet fokozatosan visszatért a rendes kerékvágásba a Debrecenben székelő, szovjetek által támogatott új magyar kormány vezetése alatt,¹²⁷ a nyilasok kihasználták a még ellenőrzésük alatt álló területeken uralkodó zűrzavart és anarchikus viszonyokat arra, hogy zsidóellenes túlkapásaikat folytassák. Fosztogatósaik és gyilkosságaik pusztító hatást gyakoroltak a zsidókra, sőt negatívan befolyásolták Magyarország hozzájárulását a háború erőfeszítéséhez. Míg a németeket az előbbi természetesen nem érdekelte, az utóbbi komolyan bosszantotta. Minden magyarországi német szervezet, az SS-t is beleértve, állandóan igyekezett nyomást gyakorolni a nyilasokra a Birodalom érdekeinek védelmében.¹²⁸ A nyilasok többsége azonban fűtyült erre, és továbbra is saját gyilkos ösztöneit követte, így aztán kialakult a féktelen terror léggömbje.

Az október 15-én, Szálasi hatalomra jutásával kezdődött rémuralom majdnem teljesen féktelenné vált a szovjet ostrom kezdete után. Fegyveres nyilas bandák kóboroltak Budapesten és az ellenőrzésük alatt álló más területeken, védtelen áldozatokat fosztogatva és gyilkolva, mindeneke előtt zsidókat. A helyzetet találóan jellemezte Fiala Ferenc, az ismert antiszemita újságíró és Szálasi sajtófőnöke, a háború után készült emlékirataiban: „A rend felbomlott a fővárosban, és bárki, akinek géppisztolya volt, ... bíróként és hóhérként léphetett fel.”¹²⁹

A túlnyomórészt tizenéves suhancokból álló bandák találmra kóboroltak a városban, bujkáló zsidókra vadászva. Megtámadták az óvóhelyeiken, pincéikben, a gettón kívüli otthonaikban, a nemzetközi gettóban és a nagy gettóban meghúzódó zsidókat. Támadásaik egyre vakmerőbbek és egyre nagyobb szabásúak lettek.

A nyilasok, akik gyakran megkínózták áldozataikat, rendszerint 50-60 zsidót lőttek agyon éjszakánként. Az áldozatok közt volt számos mentesített zsidó, akinek kivételezett státusát a nyilasok figyelmen kívül hagyták. A gettón kívül meggyilkolt zsidók holttesteit rendszerint a Törvényszéki Orvostani Intézet halottasházába vitték.

A gettóban elhalálozott vagy meggyilkolt zsidók közül nagyon sokat a Dohány utcai zsinagóga kertjében ásott tömegsírokba temettek (26.5.-26.7. képek).

A felszabadulás előtti utolsó néhány héten a nyilas bandák betörttek egy sor zsidók lakta épületbe, így például a Pozsonyi út 30.-ba, a Légrády Károly utca 39.-be és 48/b.-be, az Eötvös utca 30.-ba, a Sziget utca 45.-be, a Damjanich utca 49.-be, a Visegrádi utca 36.-ba, a Jókai utca 1.-be, a Katona József utca 21.-be és a Wesselényi utca 27.-be.¹³⁰ A zsidókat